

срѣдствено въ таблицитѣ за грѣшкитѣ на величинитѣ $\frac{m_i}{n_i}$ за отдѣлнитѣ околии за по-голъма предпазливостъ ние можемъ да изберемъ тукъ грѣшката на оная околия, която (грѣшка) е най-голъма за даденъ окръгъ и, следователно, съответствува къмъ относително най-малкото $\frac{m_i}{n_i}$. Величинитѣ пъкъ отъ типа

$$\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k N_i^2}{N}},$$

на които трѣбва да се помножатъ първитѣ, сж дадени въ следващата таблица.

Бургазъ	0,33	Bourgas
Варна	0,65	Varna
Видинъ	0,51	Vidin
Вратца	0,46	Vratza
Кюстендилъ	0,58	Kustendil
Мъстанли	0,47	Mustanly
Пашмакли	0,61	Pachmakly
Петричъ	0,46	Pétritch
Пловдивъ	0,43	Plovdiv
Плѣвенъ	0,43	Pléven
Русе	0,45	Roussé
София	0,39	Sofia
Ст.-Загора	0,50	St.-Zagora
Търново	0,41	Tirnovó
Хасково	0,49	Haskovo
Шуменъ	0,42	Choumen

И така, грѣшката на цифритѣ ще бжде най-малка за Бургазки окръгъ, а най-голъма за Варненски. Въ първия случай тя съставлява приблизително $\frac{1}{3}$ отъ грѣшката за околинитѣ, а въ втория случай — $\frac{2}{3}$. Разликата се обяснява, разбира се, съ различието въ броя на околинитѣ, които съставятъ дадения окръгъ.

Очевидно, формула (16) може да служи и за опредѣляне грѣшката на *срѣдната* по окръжи.

Що се касае до грѣшкитѣ за сводната таблица за цѣлото Царство, то тѣ могатъ да бждатъ извлѣчени по сжщия пътъ, възъ основа на формула (16), отъ грѣшкитѣ на отдѣлнитѣ околии, като повдигнемъ въ квадратъ броя на картитѣ въ всѣка околия на Царството и

раздѣлимъ сбора имъ на квадрата на броя на картитѣ въ цѣлото Царство. Тогава за величината

$$\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k N_i^2}{N^2}}$$

ще получимъ значението 0,117. Следователно, сборовѣтъ, получени съ помощта на репрезентативния методъ за цѣлото Царство сж приблизително 8·5 пжти по-точни, отколкото съответствующитѣ числа за отдѣлнитѣ околии.

Ако поискаме да опредѣлимъ размѣра на възможната грѣшка не на величинитѣ отъ типа $\frac{M}{N}$, а просто на величинитѣ M , то отъ казаното по-горе на стр. 127 не е трудно да се съобрази, че величинитѣ отъ таблицата ще трѣбва да се помножаватъ на $\frac{N}{100}$. По-долу, въ часть IV, ние ще покажемъ съ нѣколко конкретни примѣри какъ трѣбва да се ползуваме отъ всички тѣзи таблици.

III.

Окончателната провѣрка на достовѣрността на цифритѣ, получени отъ прилагането на репрезентативния методъ къмъ разработката на карта „Ж“, ще бжде направена следъ като бжде завършена изчерпвателната сводка. Обаче ние и сега вече имаме известенъ материалъ, който позволява до известна степенъ да се ориентираме въ този въпросъ. Преди всичко, ние имаме табл. на стр. 254, въ която сж показани даннитѣ отъ предварителната *изчерпваща* сводка на стопанствата съ размѣръ 0—9, 10—19, 20—29 и т. н. декари. Тукъ трѣбва да се има предъ видъ, че въ предварителната сводка *не сж включени* около 20,000 карти, които сж се оказали дефектни и за това сж били повърнати въ общинитѣ за попълване и поправка. Въ момента, когато се пристъпи къмъ репрезентативната разработка на материала, почти всички тѣзи карти сж били повърнати въ Гл. дирекция на статистиката и сж били включени въ разработката. Ето защо и предварителната сводка е била въ сжщностъ репрезентативна. Разликата е само въ това, че въ първия случай въ основата на полученитѣ таблици лежи 97·3% отъ всички наблюдавани единици, а въ втория случай — само 10·7%. Но затова пъкъ, въ втория случай отдѣлянето на подхвърленитѣ на сводка единици биде извършено абсолютно случайно, тогава, когато въ първия сж били отдѣлени за допълняне и поправка очевидно по-сложнитѣ случаи, които се срѣщатъ по-често именно всрѣдъ едритѣ стопанства. Резултатитѣ отъ двѣтъ разработки сж съпоставени въ следващитѣ две таблици.